

KONEC DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY V REGIONU MORAVSKO-SLOVENSKÉHO POMEZÍ: OSVOBOZUJÍCÍ BOJE A CESTA K MÍRU.

Mezinárodní konference
k 80. výročí ukončení druhé světové války
v Evropě a osvobození Československa

Místo / čas:
Dům kultury Vsetín spol. s r. o.,
Svárov 1055, 755 01 Vsetín,

2.–3. 5. 2025.
Zahájení 9:00

Pořádají:
Městský úřad Vsetín ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR,
Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně, Státním okresním archivem ve Vsetíně,
Valašským odbojovým spolkem v Prlově, Muzeem Valašského regionu Vsetín
a Společností Milana Rastislava Štefánika v Trenčíne

MĚSTO VSETÍN
HISTORICKÝ ÚSTAV Akademie věd České republiky
Tomas Bata University in Zlín
VALAŠSKÝ ODBOJOVÝ SPOLEK
MUZEUM REGIONU VALAŠSKO
SPOLOČNOSŤ MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNIKA
MORAVSKÝ ZEMSKÝ ARCHIV V BRNĚ

Idea konference:

Rok 1945 přinesl konec doposud největšího, nejnákladnějšího, nerozmanitějšího a nejsložitějšího válečného konfliktu v dějinách lidstva, kdy národy měnily strany, občané jedné země často bojovaly mezi sebou zuřivěji než s okupanty s nesčetným množstvím nových zbraní, jež se v závěru stal první a zatím jedinou válkou jaderní. Tento globální konflikt byl největším v historii lidstva počtem válčících národů, územního rozsahu, rozsahu ničení a smrti 64 miliónů lidí (za šest let a jeden den), použitých zbraní a jeho historických následků. Není pochyb o tom, že se nesmazatelně zapsal i do československých státních, českých a slovenských národních dějin. Zápas Čechoslováků s nepřítelem se odehrával jak na domácí půdě, kde probíhal za cenu těžkých lidských ztrát v důsledku nacistické perzekuce, tak za jejími hranicemi, kde pod vedením československé exilové vlády bojovaly nově vzniklé československé vojenské jednotky jak na východní, tak na západní frontě a na dalších evropských i mimoevropských bojištích. Jednotky okupantů se dopouštěly zvláště v samém závěru války zvěrstev vůči civilnímu obyvatelstvu zejména v místech, kde jednotky osvoboditelů překračovaly hranice a sváděly těžké boje o každou píď země. Nejtěžší boje probíhaly v Karpatech, v pohoří Branisko, v Tatrách (oblast Liptovského Mikuláše), u Ostravy a také na moravsko-slovenském pomezí. Boje partyzánů na Moravě a na Slovensku, iniciované již Slovenským národním povstáním, patřily k zásadním v týlu nepřítele. Představovaly tak důležitou součást Západokarpatské operace vojsk 4. a 2. ukrajinského frontu, složeného z jednotek Rudé armády, 1. československého armádního sboru, 1. a 4. rumunské armády a přidružených jednotek včetně 2. tankového pluku a leteckého sboru. V závěru bojů, kdy se hroutila okupační správa, často docházelo k chaosu. Současně se utvářela poválečná samospráva, která se musela vyrovnávat s řadou problémů, včetně zajištění kolaborantů, zabránění drancování majetků samozvanými osvoboditeli, rovněž měla za povinnost spolupracovat s postupujícími armádami, vytvářela podmínky pro obnovení infrastruktury, starala se o zásobování, zdravotnictví, péči o uprchlíky, budování právního státu na osvobozeném území.

Cílem konference bude soustředit se na méně známé součásti osvobozovacích bojů, včetně organizování odboje a přímo bojů na moravsko-slovenském pomezí, jako přímé formy pomoci občanů. Pozornost bude věnována interpretaci jejich činů a rovněž jejich osudů na konci války ale i v míru. Zaměří se též na nacistické represe v závěru války, související s osvobozováním pomezí Slovenska a Moravy. Předpokládáme se věnovat v této době i každodennosti ve společnosti, a také česko-slovenské vzájemnosti, jež se po téměř šesti letech násilného odloučení k sobě navrátila.

Tematické okruhy:

- Vyvrcholení národně-osvobozeneckého boje v závěru II. světové války a osvobození regionu moravsko-slovenského pomezí
- Česko-slovenská vzájemnost
- Úloha rumunské armády v osvobozování Československa
- Odboj a boj v závěru války na (moravském) Valašsku a dalších oblastech moravsko-slovenského pomezí
- Nezlomná rodina, nezlomná společnost
- Chaos závěru válku, euforie osvobození a každodenní starosti. Formování poválečné samosprávy, komunikace s postupujícími armádami, obnovení infrastruktury, zásobování, zdravotnictví, péče o uprchlíky, budování právního státu na osvobozeném území v regionech, převážně hornatém území.
- Umělecký a mediální obraz odboje a závěru války v průběhu času.
- Muzejní práce
- Mladá generace se hlásí k výzkumu

Organizační pokyny:

Anotaci příspěvků referujících v rozsahu do 150 slov, spolu s pracovní charakteristikou (v rozsahu do 50 slov) prosíme zaslat do **28. února 2025** na e-mailovou adresu: **voracek@hiu.cas.cz**

Rozsah referátů do 20 minut. Organizátoři konference vás vyrozumí o přijetí příspěvku do 15. března 2025. Přihlášky ostatních účastníků (bez referátu) na konferenci prosíme zasílat do 28. dubna 2025.

Dotazy ohledně konference e-mail: **voracek@hiu.cas.cz**

Organizační a programový výbor konference:
PhDr. Emil Voráček, DrSc. (Historický ústav AV ČR), Ing. Jana Janovská (Městský úřad Vsetín), PhDr. Ondřej Fabián (Univerzita Tomáše Bati Zlín), PhDr. Tomáš Baletka, PhD. (SOkA Vsetín), Daniel Gargulák (VOS Prlov), Ing. Milan Kristek (VOS).

Jazyky: čeština, slovenština, angličtina (překlad keynote speakers)

Změna programu vyhrazena